

- Наявність базового рівня знань – необхідна складова успішності навчання.

4. Інформаційне поле: забезпечує сприйняття, переробку і збереження різноманітної інформації в процесі навчання.

- Інформаційне поле для студента-медика дуже широке й формується поступово в процесі навчання – від теоретичних дисциплін до клінічних.

5. Управління діяльністю: планування, контроль і оцінка власної діяльності, а також сприйнятливості до навчання.

- У поняття "управління діяльністю" вкладається самоменеджмент, що базується на засадах достатньо високого рівня IQ (вродженого інтелекту, який практично не змінюється з віком і освітою), і EQ (емоційний інтелект, який формується в процесі життєдіяльності й навчання).

Список використаної літератури

1. Ананко Л. Міграційні ризики освітнього процесу в Україні / Л. Ананко // Ефективність державного управління: зб. наук. пр. – 2011. – №4. – С. 33-38. – Режим доступу: <http://archive.nbuv.gov.ua/portal/socgum/Edu/201127/fail/ananko.pdf>.
2. Дрожжина Д.С. Изучение адаптации иностранных студентов: дискуссия о методологии / Д.С. Дрожжина // Universitas. Журнал о жизни университетов. 2013. Т. 1. № 3. С. 33–47.
3. Курій Л. Інтернаціоналізація вищої освіти як засіб формування людського потенціалу в контексті міжнародних міграційних процесів / Л. Курій // Ukrainian Scientists World wide. – Режим доступу : <http://www.usw.com.ua/profiles/blogs/internacionalizaciya-vischoyi>.
4. Мельник С. Перспективи розвитку системи експорту освітніх послуг в Україні / С. Мельник, В. Матросов // Вища школа. – 2012. – №1. – С. 44-48.
5. Примірне положення про академічну мобільність студентів ВНЗ України. Затверджене Наказом МОНУ від 29.05.2013 р. №635. – Режим доступу : mon.gov.ua/img/zstored/files/635.docx.
6. Семів Л. Освітня міграція в Україні: особливості, оцінка, політика / Л. Семів // Экономика и управление. – 2011. – №4. – С. 33-38.

ЗВОРОТНИЙ ЗВ'ЯЗОК ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ

Мелащенко О.І., Цвіренко С.М., Зюзіна Л.С., Козакевич В.К., Козакевич О.Б.

Полтавський державний медичний університет

Розглянуто зворотний зв'язок у дистанційному навчанні майбутніх лікарів як ключовий фактор впливу на якість освіти. Запропоновано рекомендації щодо підвищення ефективності зворотного зв'язку.

Ключові слова: зворотний зв'язок, дистанційне навчання, інтерактивні технології навчання.

In the article, feedback in a distance learning of future doctors is considered as a key factor effecting the quality education. Recommendations for feedback efficiency enhancement are suggested.

Key words: feedback in education, distance education, interactive learning.

Зворотний зв'язок у педагогіці розглядається як спосіб отримання інформації про правильність чи помилковість дій. Під час навчання він має керівний, навчальний характер і тісно пов'язаний із контролем і оцінюванням знань.

Дистанційне навчання передбачає проведення занять у режимі, що робить неможливим безпосереднє спілкування викладача і здобувача освіти. Тому питання забезпечення ефективного зворотного зв'язку в дистанційному навчанні набуває надзвичайного значення. Адже саме зворотний зв'язок є способом отримання інформації, що необхідна для ефективного керування дистанційним навчальним процесом [2, с.614].

Важливість якості зворотного зв'язку для дистанційних здобувачів освіти пояснюється й тим, що вони обмежені в можливості додатково звернутися за порадою щодо виконання завдань або коментарів викладача. Спілкування при дистанційному навчанні опосередковано технічними й технологічними засобами, і, якщо немає якісного зворотного зв'язку, у здобувача освіти може з'явитися відчуття невизначеності щодо успіхів у роботі, невпевненості у власних силах, що буде знижувати мотивацію й негативно впливати на весь хід навчального процесу [3, с. 218].

Отже, зворотний зв'язок є невід'ємною важливою частиною навчання, а його значення для організації й функціонування системи дистанційного навчання важко переоцінити [3, с.217].

Тому при запровадженні дистанційного навчання в умовах карантину, спричиненого пандемією COVID-19, на кафедрі педіатрії №1 з пропедевтикою та неонатологією постало питання налагодження швидкого, ефективного і, що важливо, змістовного й конструктивного зворотного зв'язку зі здобувачами освіти задля підвищення якості навчання.

Завдання дослідження: аналіз організації зворотного зв'язку при дистанційному навчанні для забезпечення ефективною взаємодії здобувачів освіти з викладачем із метою підвищення якості навчання.

Зворотний зв'язок у дистанційному процесі має розцінюватись як постійний, цілеспрямований процес взаємодії всіх учасників дистанційного навчання, спрямований на отримання інформації про хід і результати навчальної діяльності здобувачів освіти й розробку на її основі коригуючих дій щодо вдосконалення системи навчання [4, с.235]. В умовах електронного навчання викладач має не тільки планувати навчальну діяльність здобувачів освіти, а й підкріплювати план інструкцією з його реалізації. Очевидно, що для збільшення педагогічної цінності інформації, отриманої через зворотний зв'язок, вказівки педагога мають бути зрозумілими, точними, спрямованими на отримання результату, тобто мають містити алгоритм виконання.

Під час дистанційного навчання для ефективного зворотного зв'язку нам на допомогу приходять цифрові інструменти. Для викладання клінічної дисципліни «Пропедевтика педіатрії» було прийнято рішення про проведення практичних занять із поєднанням кількох цифрових сервісів. Дистанційне навчання проводили і в синхронному режимі за допомогою хмарної платформи Zoom для онлайн-відеозанять у реальному часі, наближених до роботи в реальній аудиторії, і в асинхронному режимі з використанням безкоштовного веб-сервісу Google Classroom. Для оперативного інформування і зворотного зв'язку організовано чати зі здобувачами освіти й викладачами в додатках Telegram і Viber [1, с.277].

Матеріали для підготовки до практичних занять розміщувались у захищеному середовищі Google Classroom, який був створений для кожної академічної групи. Здобувачі освіти мали доступ у асинхронному режимі до відеоінструкцій, коротких навчальних відео й завдань для виконання, ситуаційних задач, тестових завдань. Тести не є ідеальним способом перевірки засвоєння матеріалу, але головна їхня перевага – це об'єктивність, неупередженість, можливість швидкої автоматичної перевірки великої кількості відповідей. За допомогою Google Classroom реалізувався також зворотний зв'язок через надання інструкцій щодо роботи з електронним контентом, рекомендацій щодо виконання завдань, посилань на додаткові інформаційні ресурси. Після розв'язання тестів і задач кожен зі здобувачів у приватних коментарях отримував консультування, коментар з аналізом помилок, рецензію на виконане завдання з тим, щоб допомогти уникнути повторення недоліків у роботі, у виконанні наступних завдань. Очевидно, що в умовах використання інформаційно-комп'ютерних технологій в емоційному аспекті зворотний зв'язок реалізувати повноцінно неможливо. Тому викладачеві необхідно забезпечити особистісно-орієнтований зворотний зв'язок. Щоб підвищити впевненість здобувача освіти в собі, при оцінці викладачем виконання вправ чи в коментарях щодо виконання письмових завдань зворотний зв'язок супроводжувався похвалою й заохоченням: гарна робота, який прогрес, цим можна пишатися, відмінно, чудово і т. п.

Звісно, важливою умовою встановлення ефективного зворотного зв'язку в дистанційному навчанні є забезпечення максимально частотою можливої віртуальної присутності педагога, що можливо за використання інтернет-технологій. Для забезпечення зворотного зв'язку здобувачів освіти з викладачем на постійній основі, за розкладом занять традиційного навчання згідно з освітньою програмою, проводились відеоконференції на платформі Zoom, де здобувачі освіти мали можливість обговорити результати виконання тестових завдань, ситуаційних задач, здійснювали діалог із викладачем чи дискусію з усіма одногрупниками, вчилися правильно формулювати свої думки, що також сприяло розвитку комунікативних навичок. Використання відеоконференції програми Zoom дозволяло також підвищити забезпечення психологічної комфортності спілкування й об'єктивність при оцінюванні рівня знань здобувачів освіти, оскільки надає можливість візуального контакту між здобувачами й викладачем і порушує комунікативний бар'єр.

Обов'язково мають бути передбачені в дистанційному навчанні засоби оперативного зворотного зв'язку, які мають бути підпорядковані виявленню проблем здобувачів освіти у навчанні й наданню їм допомоги, вирішення проблемних ситуацій, що виникають у процесі діяльності здобувачів освіти. Інструментами оперативного інформування і зворотного зв'язку були чати в месенджерах Telegram і Viber [1, с. 278].

Ефективним зворотний зв'язок може бути за умов, якщо він постійний, конструктивний, достатній і деталізований, зрозумілий для здобувача освіти. Зворотний зв'язок при навчанні в асинхронному режимі має бути чітко пов'язаним із майбутніми завданнями, сфокусованим, у першу чергу, на навчальних цілях, а потім – на оцінюванні. Якісним зворотний зв'язок буде, якщо він здатен оцінювати завдання за критеріями, виправляти специфічні помилки, а дієвим – при частій, регулярній взаємодії із завданням і викладачем. Необхідно, щоб після виконання певних навчальних завдань здобувач освіти отримував докладну інформацію, як можна виконати завдання краще.

Висновок. Ефективний зворотний зв'язок у дистанційному навчанні – це не лише засіб спілкування в дистанційному середовищі, інструмент розвитку й формування комунікативної компетентності, а й один з основних засобів навчання, який може налагодити взаємодію здобувача освіти з навчальними матеріалами, викладачем і одногрупниками. Підвищити ефективність зворотного зв'язку можна шляхом поєднання використання кількох інтернет-технологій, підвищення цифрової компетентності здобувачів освіти і педагогів, регулярності й конструктивності зворотного зв'язку.

Перспективним вважаємо подальше дослідження застосування онлайн-інструментів зворотного зв'язку для використання інтерактивного навчання у сфері охорони здоров'я, розроблення рекомендацій для вдосконалення їх ефективного використання.

Список використаної літератури

1. Мелашенко О. І. Досвід організації дистанційного навчання при вивченні пропедевтики педіатрії в умовах сучасних викликів // Актуальні питання лінгвістики, професійної лінгводидактики, психології і педагогіки вищої школи : зб. статей V Міжнар. наук.-практ. конф., м. Полтава, 19–20 листоп. 2020 р. Полтава, 2020. С. 276–279.
2. Муліна Н. І. Організація ефективного зворотного зв'язку в дистанційному навчанні іноземних мов. Гуманітарний вісник ДВНЗ Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди. Додаток 1 до Вип.31, Том I (43): Тематичний випуск "Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору. К.: Гнозис, 2013. С. 609-616.
3. Олійник Н.Ю. Зворотний зв'язок у електронному навчанні як педагогічна проблема. Електронне наукове фахове видання "Відкрите освітнє Е-середовище сучасного університету, 2016. 2. С.215-225. DOI:<https://doi.org/10.28925/2414-0325.2016.f2.215-25>.
4. Теорія та практика змішаного навчання: монографія / В.М. Кухаренко та ін.; за ред. В.М. Кухаренка. Харків: Міськдрук, НТУ «ХПІ», 2016. 284 с.